Aktuálne problémy podnikania mladých farmárov na Slovensku.

ASYF

Združenie mladých farmárov na Slovensku

Milan JURKY

Modra 22.1.2019

Vzhľadom na historický vývoj....

Vzhľadom na historický vývoj....

Slovensko - vlastníctvo vs. užívacia výmera

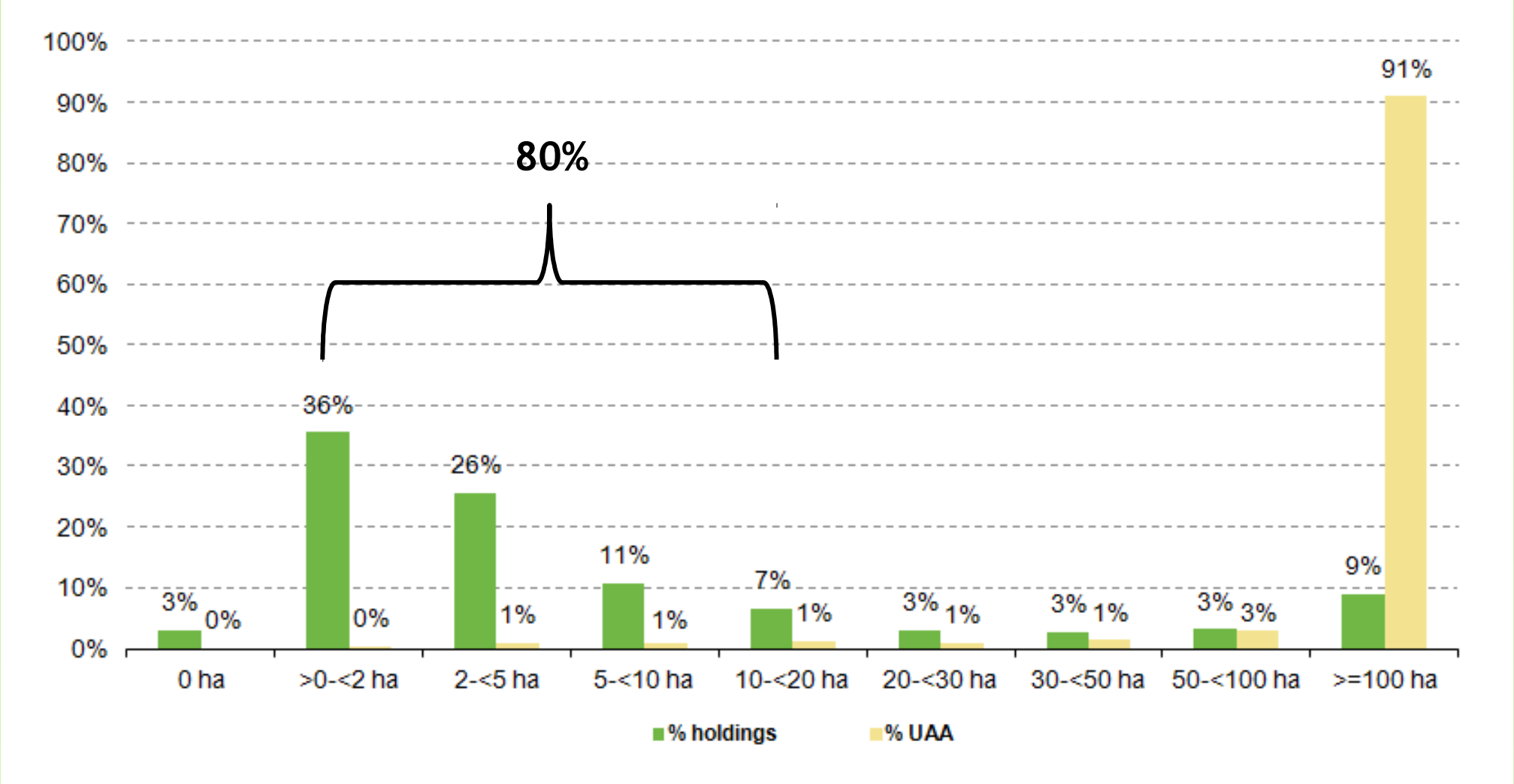

Podiel celkovej užívanej poľnohospodárskej pôdy podľa veľkosti farmy, 2013

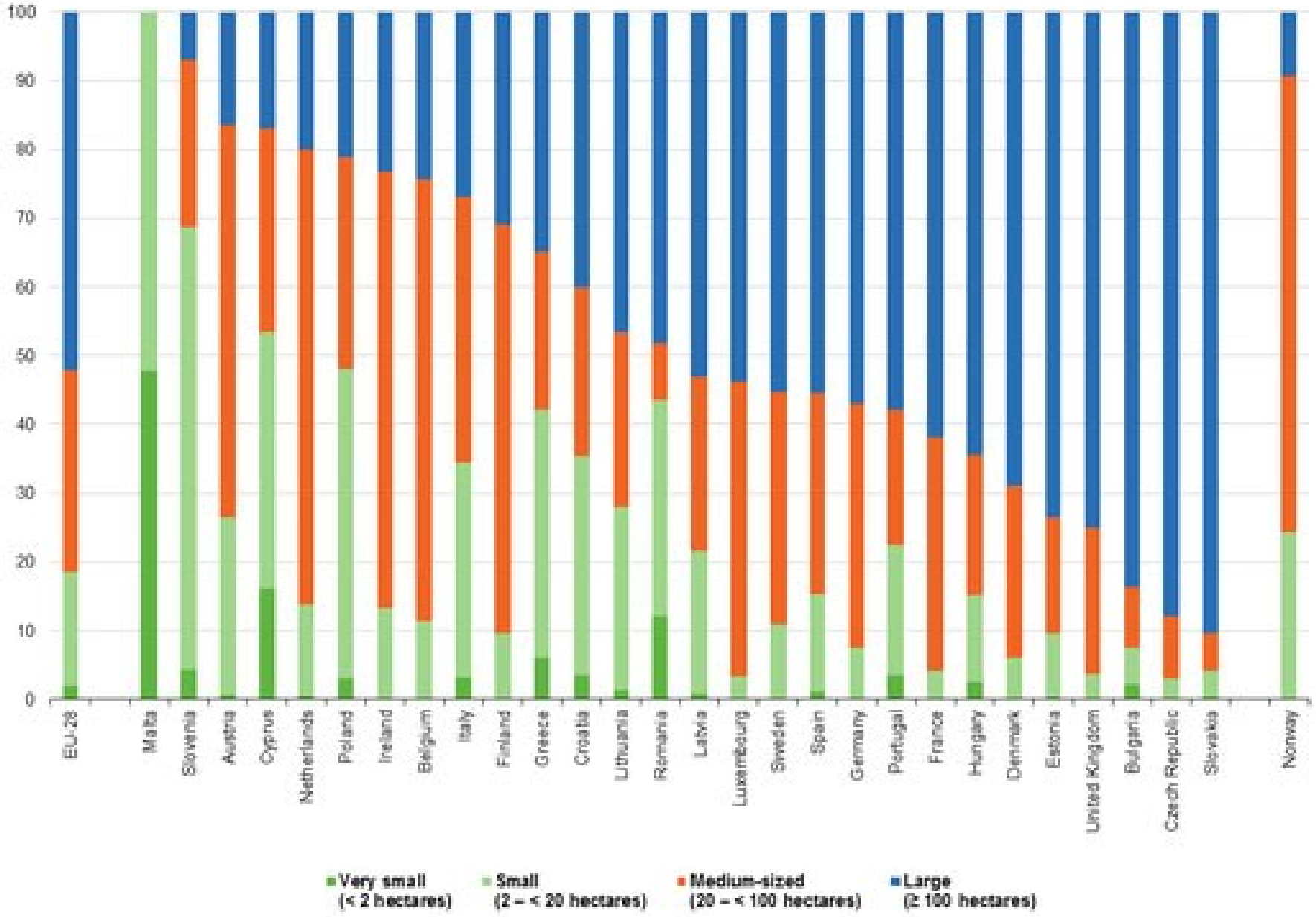

Slovensko – Sebestačnosť vo výrobe potravín 1991-2018

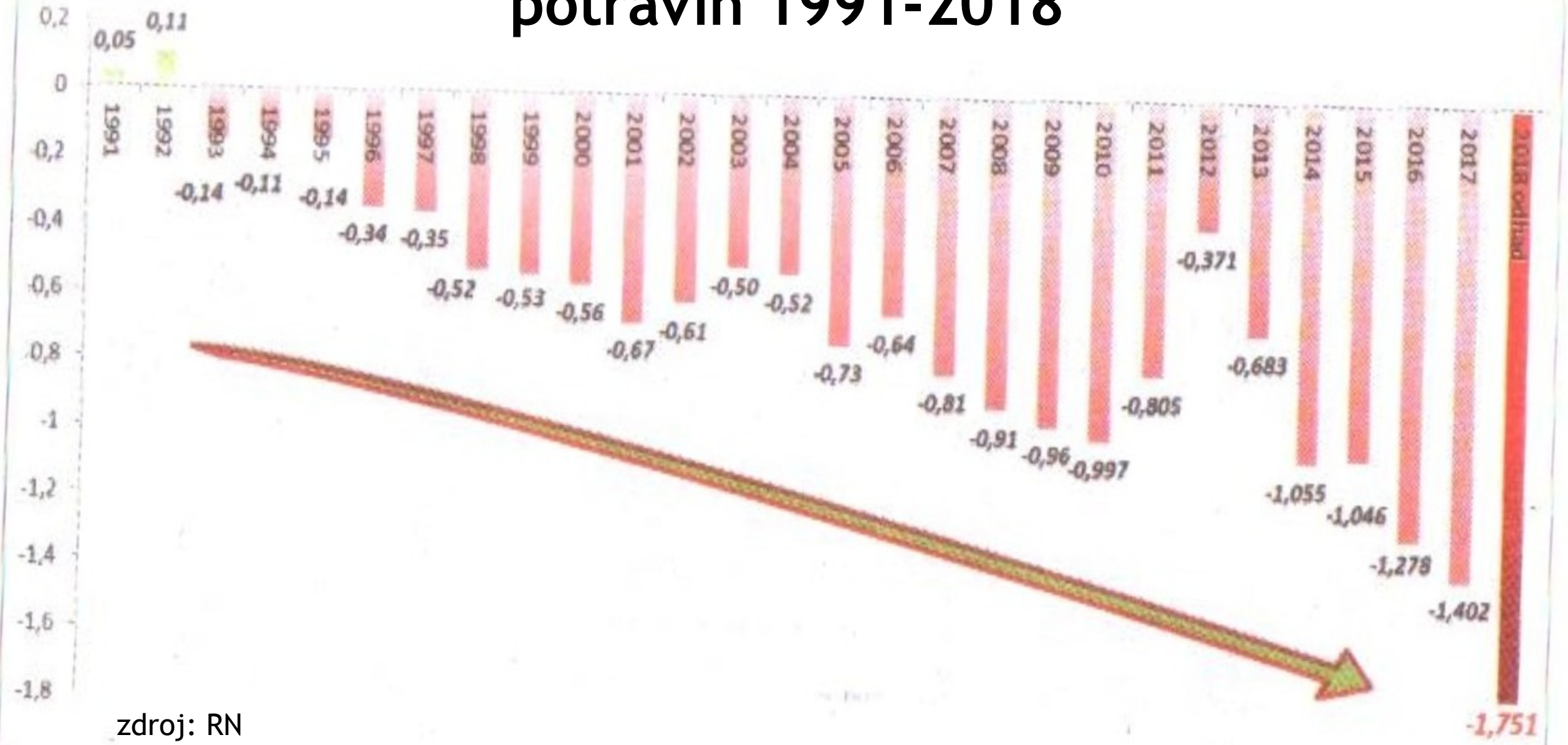

zdroj: RN

Slovensko - Vývoj fariem 2000-2010

Slovakia	2000	2010	Change (%)
Number of holdings	42 830	24 460	-42.9
Total UAA (ha)	2 150 520	1 895 500	-11.9
Livestock (LSU)	974 610	668 340	-31.4
Number of persons working on farms (Regular labour Force)	192 510	90 960	-52.8
Average area per holding (ha)	50.2	77.5	54.3
UAA per Inhabitant (ha/person)	0.40	0.35	-12.3

zdroj: EUROSTAT

PÔDOHOSPODÁRSTVO
Revízia výdavkov

1% HDP dávame na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

5+7 rozpočtových a príspevkových organizácii spadá pod ministerstvo pôdohospodárstva

70% peňazí v pôdohospodárstve pochádza z prostriedkov EÚ, väčšina ide na priame platby farmárom

94% pôdy má v rukách pätina najväčších fariem - najvyššia koncentrácia v EÚ

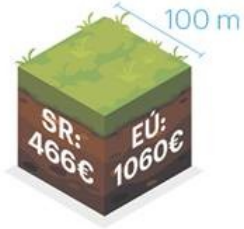

Pridanú hodnotu na hektár pôdy máme v porovnaní s krajinami EÚ nízku

uhp ipp

Priemerná veľkosť farmy 2013 (ha)

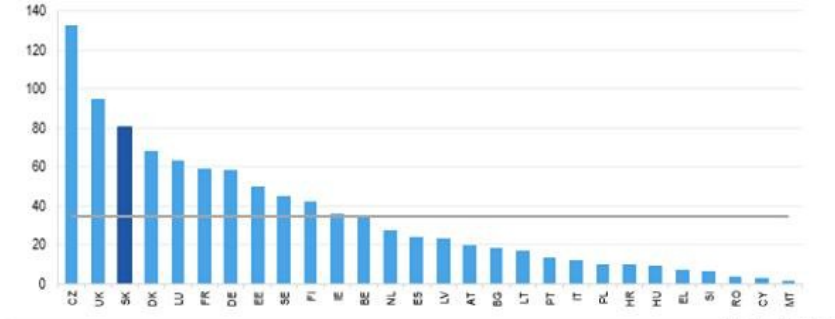

Zdroj: Eurostat, IPP

Podiel pôdy obhospodarovaný 20 % najväčších fariem 2015 (%)

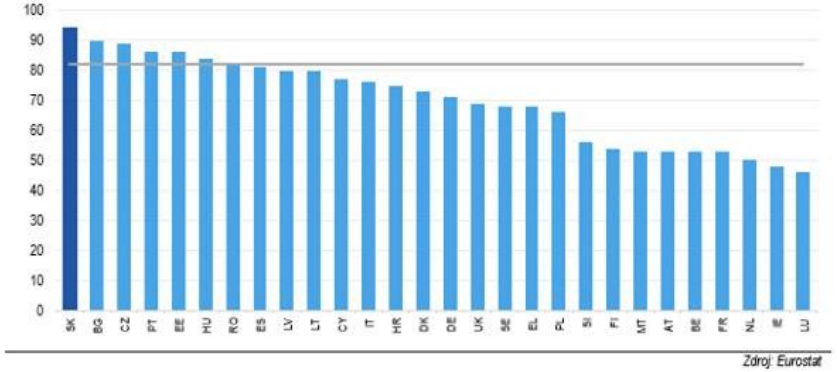

Zdroj: Eurostat

uhp ipp

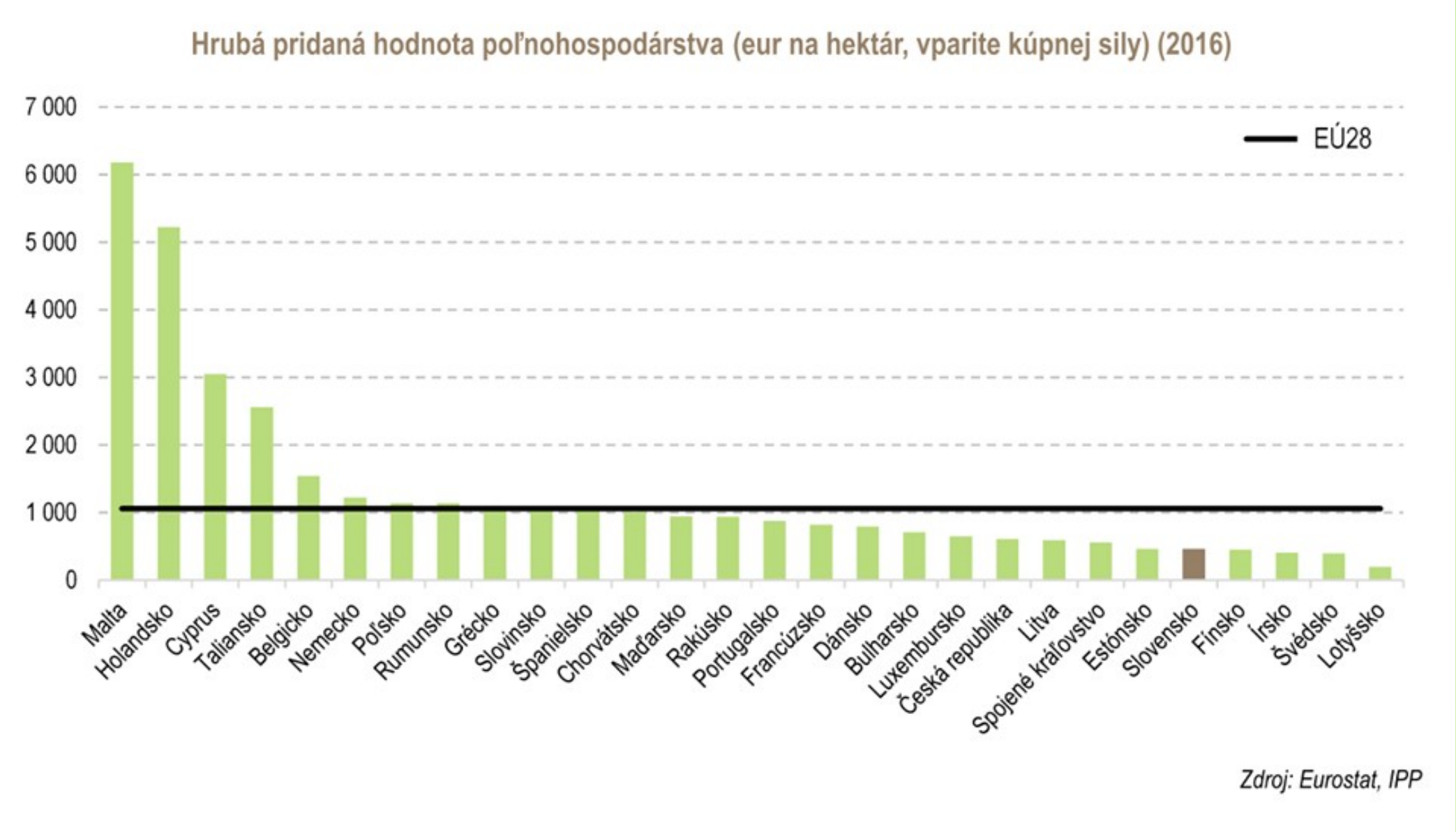
Hrubá pridaná hodnota poľnohospodárstva (eur na hektár, vparite kúpnej sily) (2016)
7 000
6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
0
EÚ28
Malta
Holandsko
Cyprus
Taliansko
Belgicko
Nemecko
Poľsko
Rumunsko
Grécko
Slovinsko
Španielsko
Chorvátsko
Maďarsko
Rakúsko
Portugalsko
Francúzsko
Dánsko
Bulharsko
Luxembursko
Česká republika
Litva
Spojené kráľovstvo
Estónsko
Slovensko
Fínsko
Írsko
Švédsko
Lotyšsko
Zdroj: Eurostat, IPP

Rodinné farmy - rozdelenie fariem podľa pracovnej sily

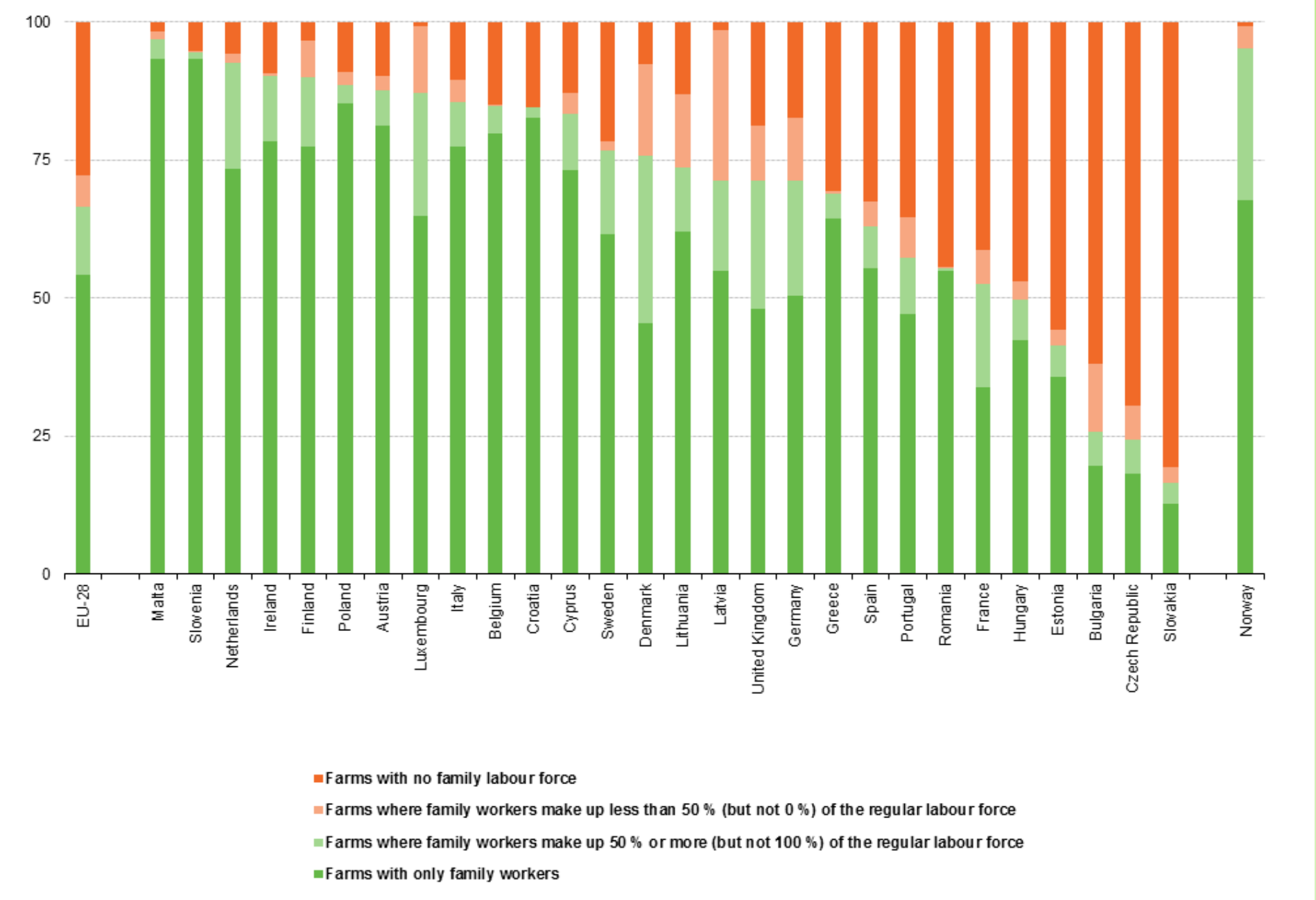

Podpora MF prostredníctvom priamych platieb

Young Farmer Payment under Pillar I

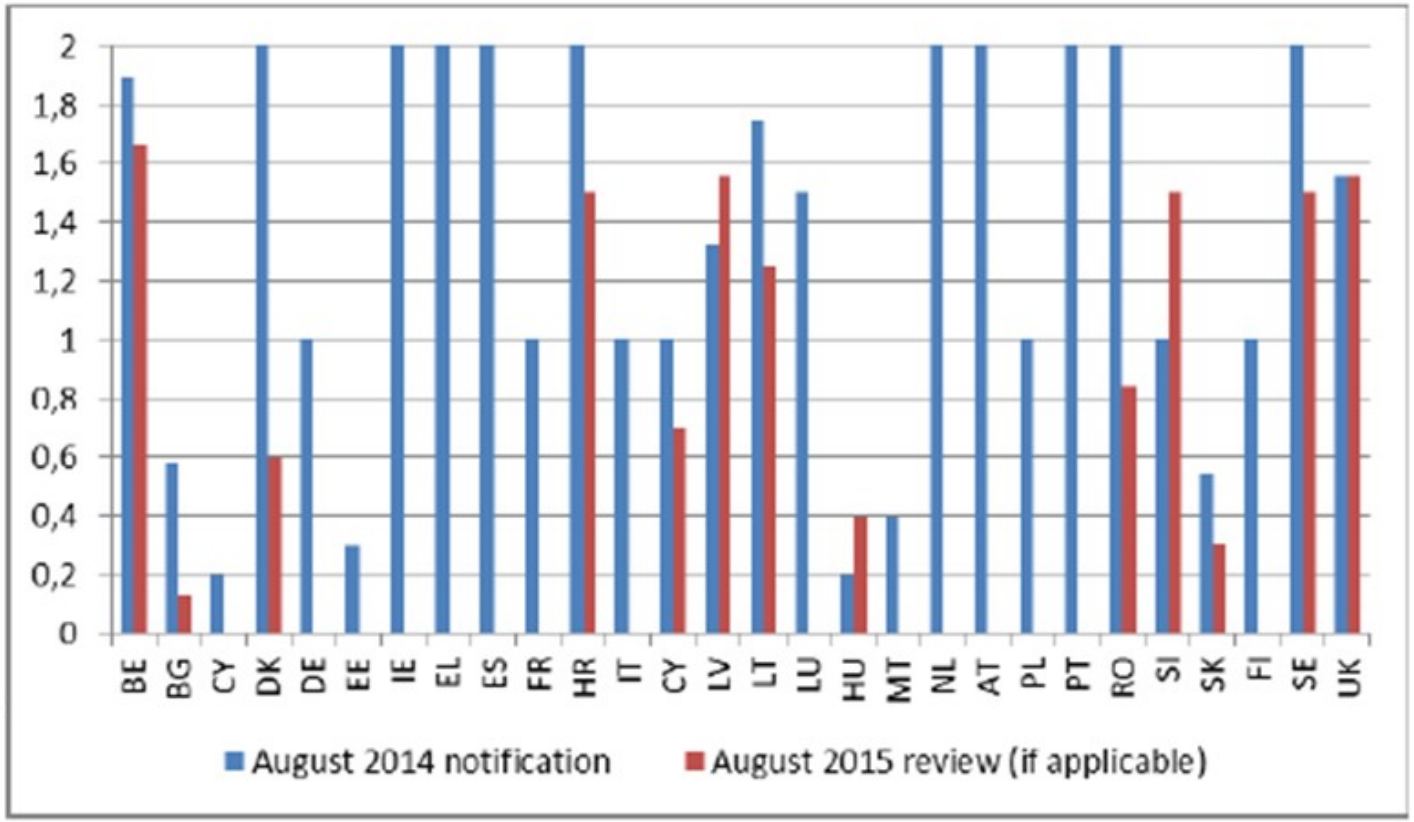

1.23% of total Direct Payments in 2016, around EUR 513 million

Ako podporuje mladých EURÓPA

Public expenditure allocated to Focus Area 2B (2014/2020)

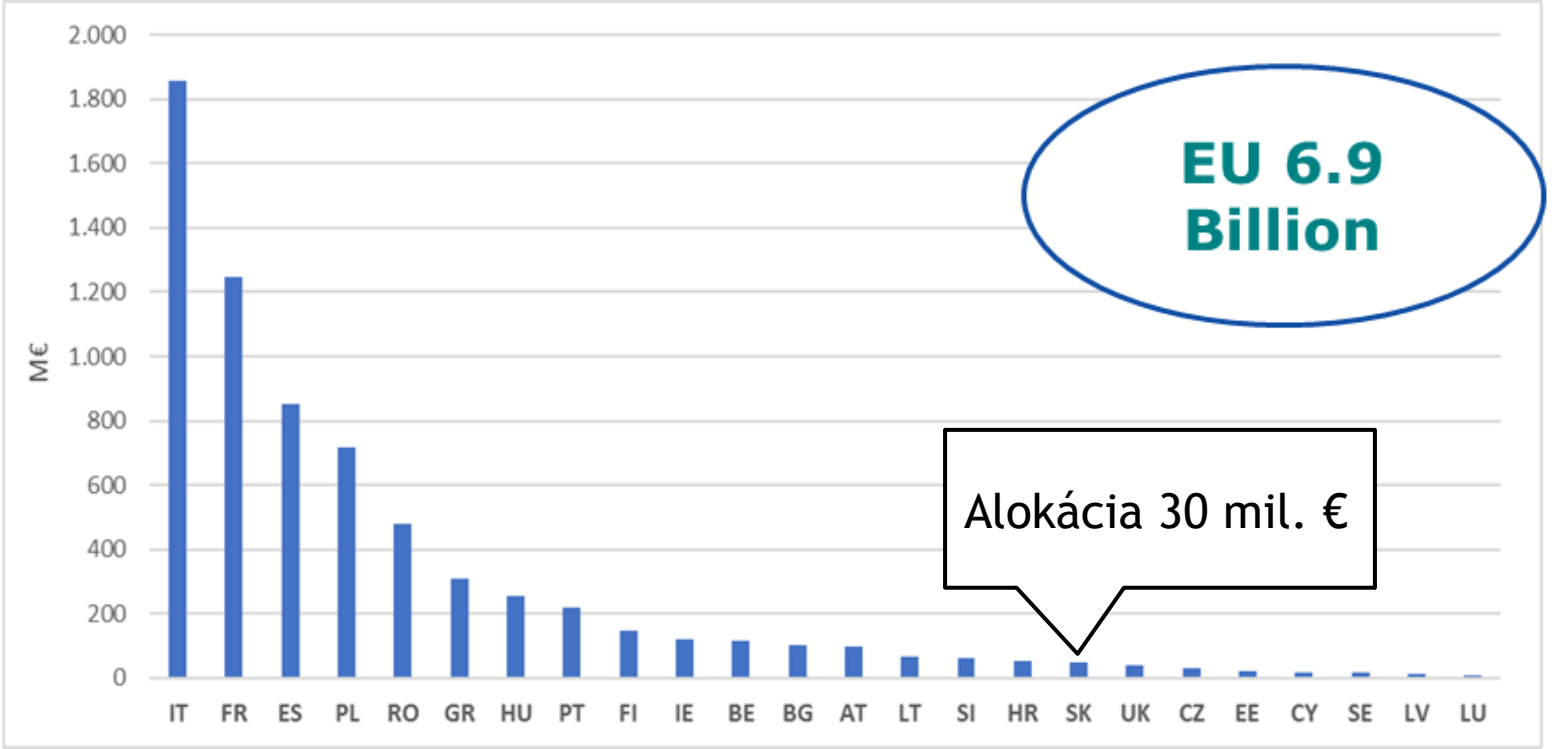

Source: European Commission

Počet podporených farmárov EU

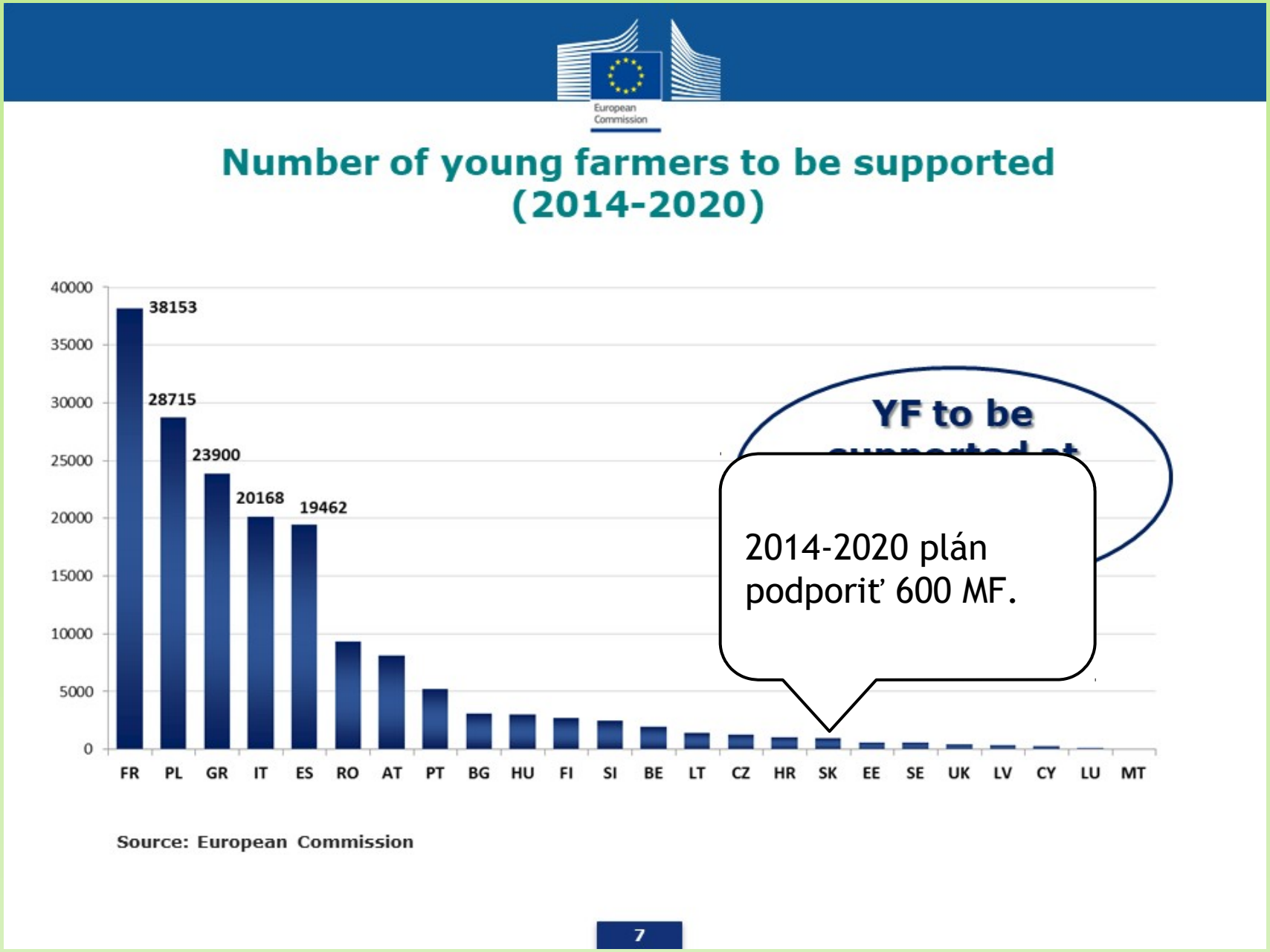

Podpora Mladých farmárov na Slovensku

Finančná pomoc: Podopatrenie 6.1 výzva PRV9/2015 alokácia 25 mil.€

50 000 € pre 500 Mladých farmárov.

Realita:

Prvotné dezinformácie v médiách ,

Veľký záujem zo strany žiadateľov 2088

Dlhá administratíva výzvy,

Zvýhodnená platba na Ha: 60€/ha ,do 28 ha ,prvých 5 rokov podnikania

Pôda: SPF 11 000 ha k dispozícii pre MF.

Realita : Vykonateľnosť otázna, nedostatočné!

Zaslúžia si mladí, malí a rodinní farmári podporu?

- Je všeobecne známe, že podporovať by sme mali slabších a viac zraniteľnejších.
- Podpory by mali slúžiť na rozbeh a treba si uvedomiť že keď prekročíme určitú hranicu mali by sme kráčať samostatne.
- Viaceré krajiny sveta majú malé a stredné podniky ako základ ekonomiky
- Vekový priemer farmárov na Slovensku je nad 50 rokov
- Doterajšie nastavenie priamych podpôr je zamerané na veľkosť obhospodarovanej plochy, prehlbuje priepasť medzi bohatou vrstvou a chudobnou, nerieši trvalú udržateľnosť a rozvoj vidieka.
- Mladí a malí farmári nemali porovnateľné podmienky na štart.

Čo najviac trápi mladých, malých a rodinných farmárov

Pôda:

1. Prístup k vlastnej pôde
2. Prístup k prenajatej pôde
3. Prístup k pôde SPF

Spracovanie vlastných produktov

1. Rastlinná výroba
2. Živočíšna výroba

Nedocenený pohľad na farmára: farmár je ten ktorý zavadzia na ceste, smrdí na dedine, nechce sa podriadiť novodobému trendu.

Čo musíme zmeniť?

1. Prístup k pôde.

Ak chceme mať konkurencieschopné poľnohospodárstvo, musíme vytvoriť spravodlivý prístup rozdeľovaniu pôdy každému, kto chce na nej hospodáriť.

Je potrebné :

a) umožniť prístup vlastníkovi alebo nájomcovi reálne užívať pôdu. (vytvorením funkčného systému užívania pozemkov)

b) pôda SPF spolu 466 746 ha (SR=169 554 ha , NV - 297 232 ha *)

by mala byť dostupná pre každého farmára, ktorý o ňu požiada.

Rozdeľovanie pôdy musí byť na základe priorít, ktoré štát (vlastník) má určené.

c) nevyužívaná pôda (Biela plocha - mimo Lpis cca 400 000 ha), by mala slúžiť na poľnohospodárske alebo na agrolesnícke systémy.

*Zdroj : Výročná správa SPF 2016

Čo musíme zmeniť?

–

2.Spracovanie vlastnej produkcie.

Je potrebné : zjednodušiť legislatívu na predaj produktov prvotnému spotrebiteľovi.

3.Vrátiť štatút farmára .

Farmár – roľník –sedliak bol vždy súčasťou vidieka ! Je potrebné prispôsobiť legislatívu aby novo prisťahovalci z miest si boli toho vedomí.

4. Spravodlivo nastavené podpory.

Pripravované podpory, startupy, finančné nástroje musia byť predmetom širokej diskusie za účasti akademickej obce, výskumu, samosprávy a farmárov

„Neurážajte ľudí od pluhu a motyky, roľník vždy nakŕmil hladných, žobrákovi dal almužnu, núdznych prichýlil, v kostole dal do zvončeka. Vážte si roľníka, je základom prosperujúcej spoločnosti.“

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ.